

[Helga Pedersen.]

er den, at det er en håbløs opgave at administrere bevillingssystemet tilfredsstillende. Også derfor skal det kun bevares, hvis stærke grunde taler derfor.

Jeg skal iøvrigt ikke sige mange ord om lovens administration. På adskillige punkter er jeg enig med den højtærede minister. Det gælder hans syn på spørgsmålet om at arve bevillinger. Det gælder også spørgsmålet, om man med rimelighed kan tildele en institution en bevilling. Derimod er jeg ikke enig i, at man bør tildele kommuner bevillinger. Jeg mindes ikke, at jeg har gjort det; hvis det er sket, har der nok foreligget et tidligere bindende tilsagn derom. Men jeg er enig i, at byggesituationen her i landet har været til hinder for at udbygge det gældende system således, som man havde tænkt sig det, da udvalget i 1950 afgav betænkning. På en måde kan man altså sige, at helt fair play til at vise sin eksistensberettigelse har man ikke givet bevillingssystemet i de senere år. Alligevel tror jeg, tiden er inde til at ophæve det uden yderligere at afvente, hvad byggesituationens lettelse vil betyde.

Mit parti må holde for, at det grundlæggende princip for erhvervslivet i Danmark er næringsfriheden, og at indskrænkninger heri må have stærke og gode grunde. Her står vi ved det afgørende for mit partis synspunkt i denne sag. For det første: de grunde, der hidtil har været anført imod fri næring på biografvæsenets område, holder ikke i dag. For det andet: de argumenter, der bringes frem for at bevise bevillingssystemets overlegenhed, er faldet til jorden med udviklingen. For det tredje: stærke grunde taler efter vor mening i dag positivt for at indføre fri næring. Et par af dem har jeg allerede nævnt, nemlig vilkårlighedsbetragtningen og faren for politisk udnyttelse, og jeg kunne tilføje biografteaterejerens svigtende interesse for at anbringe kapital, når han ikke ved, hvem der skal være hans efterfølger. Jeg skal uddybe disse betragtninger lidt nærmere.

I den grundige undersøgelse af problemet i betænkningen af 1932 fremhæves, at fri næring vil skabe en urimelig forøgelse af biografteatrenes antal og medføre forarmelse af det store flertal af biografere og et betydeligt kapitalpild, der atter vil medføre

foringelse af publikumsbetjeningen både med hensyn til filmsvalg og lokaleforhold. For disse påstande mangler i hvert fald i dag ethvert bevis. I Statistisk Årbog for 1955 finder vi på side 401 en fortegnelse over biografteatre i forskellige lande. Vi læser, at pr. 1000 indbyggere findes der i Holland 23 pladser, i Danmark 33, i England 84, i Belgien 92, på New Zealand 136 og i Australien 139. Man kan ikke af disse oplysninger udlede noget som helst om bevillingssystemets overlegenhed fremfor fri næring. Hvor mange teatre et land har, afgøres efter folkets behov derfor, efter udbudet af andre forlystelser, efter folkets udvikling og hele indstilling, eventuelt dets religiøsitet, dets erhvervsmæssige forhold o. s. v.

Det er blevet sagt, at fri næring ville betyde et samfundsøkonomisk tab derved, at udbyttet af teaterdriften fortrinsvis ville gå til udlandet. Denne påstand holder heller ikke. Ved passende lovbestemmelser om filmsleje, forlystelsesafgift, eventuelt om valutaforhold, må man kunne værgе sig herimod på dette som på andre områder. Man har, som den højtærede minister omtalte, hævdet, at udenlandsk kapital ville komme til at beherske teaternæringen her i landet, hvis vi forlader bevillingssystemet. Jeg tror, det er rigtigt, at udenlandsk kapital vil søge hertil, men bevillingssystemet har vel egentlig ikke hindret udenlandsk kapitalindflydelse, og i de senere år har vi på andre områder her i landet ikke stillet os afvisende overfor en lille tilførsel af fremmed kapital.

Man har betvivlet, at der under fri næring i biografvæsenet overhovedet kan tales om fri konkurrence, hvad også den højtærede minister var inde på. Vi ved f. eks. fra USA, at konkurrencen i filmsverdenen er meget hård, men den findes dog. Vi må regne med, at navnlig amerikansk kapital vil søge at gøre sig gældende. Det ser vi i Frankrig, og det ser vi i andre europæiske lande med fri næring, men vi ved ikke, om vore filmsforevisninger derfor bliver ringere, og vi er, tror jeg, gennem trust- og monopollovgivningen i stand til at sætte grænsen. Det spørgsmål må vi naturligvis undersøge nærmere i det udvalg, der kommer.

Biografejernes filmsvalg hævdes af den frie nærings modstandere at ville blive dikteret udelukkende ud fra udbyttmæssige betragtninger. Jeg tror, dette pres er nogenlunde